

(7m) Kan. Rag.

PÅFVEN PIUS X:es DEKRET

AF DEN 2 AUGUSTI 1907

ANGÅENDE

FÖRLOFNING OCH GIFTERMÅL

STOCKHOLM

1908

PÅFVEN PIUS X:es DEKRET

AF DEN 2 AUGUSTI 1907

ANGÅENDE

FÖRLOFNING OCH GIFTERMÅL

STOCKHOLM

1908

TRYCKT HOS
P. PALMQUISTS AKTIEBOLAG, STOCKHOLM 1908

DEKRET

angående förlofning och giftermål

utfärdadt af Conciliekongregationen
på befallning och med bemyndigande af
vår Helige Fader Pius X.

TILL förebyggande af obetänksamma hemliga giftermål, hvilka Guds kyrka af viktiga skäl alltid afskytt och förbjudit, stadgade med klokt förutseende kyrkomötet i Trient, 1 kapitlet, 24 sessionen, angående reformering af äktenskaps ingående: »*De personer, hvilka framdeles annorlunda än i närvaro af kyrkoherden, eller med kyrkoherdens eller biskopens¹ tillstånd, af annan präst, och i närvaro af tvenne eller trenne vittnen försöka ingå*

---

¹ Det latinska ordet »*Ordinarius*» i dekretet är i öfversättningen städse återgifvet med ordet »*biskop*», ehuru det har en mera vidsträckt betydelse. *Ordinarius* kallas nämligen utom biskopen hvarje apostolisk vikarie, prefekt och administrator med jurisdiktion öfver ett särskildt område, vidare generalvikarien och vid biskopsstolens inträffande ledighet kapitularkvikarien eller annan stiftets legitime administrator.

äktenskap, förklarar den heliga synoden alldeles oförmögna till ett dylikt äktenskap och förordnar, att sådana giftermål äro ogiltiga och utan verkan».

Då emellertid kyrkomötet äfven föreskrifvit, att detta dekret skulle kungöras i de enskilda församlingarna och endast å de orter äga gällande kraft, där det blifvit promulgeradt, hände det, att flera orter, där nämnda kungörelse ej skett, saknat och ännu i dag sakna den tridentinska lagens rättsliga fördelar samt äro prisgifna åt den äldre rättens osäkerhet och menliga följder.

Men äfven där den nya lagen trädt i kraft, har icke hvarje svårighet undanröjts. Ty ofta uppstodo svåra tvifvel angående kyrkoherdens person, i hvilkens närvaro äktenskapets ingående måste äga rum. Visserligen stadgade den kanoniska rätten, att med egen kyrkoherde den förstås, i hvilkens församling en af de bägge kontrahenterna har sin *domicil* eller *quasidomicil*.¹ Då det emellertid stundom är svårt att afgöra, om *quasidomicil* med säkerhet förefinnes, voro icke så få äktenskap utsatta för faran att vara ogiltiga. I själfva verket funnos många äktenskap, som till

¹ Med »*domicil*» förstås stadigt varande hemort, den ort, där någon är bosatt; med »*quasi-domicil*» så godt som stadigt varande hemort.

följd af antingen okunnighet eller försåt voro olagliga och ogiltiga.

Dessa länge beklagade missförhållanden se vi i vår tid så mycket oftare framträda, ju lättare och snabbare samfärdseln äfven bland de mest aflägsna folk försiggår. Därför ansågo kloke och lärde män vara lämpligt att införa en förändring af rättsbestämmelserna i sättet för äktenskapets ingående.

Äfven flera biskopar i alla världsdelar, i synnerhet i folkrikare städer, där nödvändigheten af en förändring ännu kännbarare trädde i dagen, hafva i denna sak enträget bönfallit hos den Apostoliska Stolen.

Vid samma tid bönföllo många europeiska, men äfven utomeuropeiska biskopar, att de missförhållanden måtte afhjälpas, hvilka uppkomma af privat ingångna förlofningar, det vill säga, af ömsesidiga löften om framtida äktenskap. Erfarenheten har nämligen till fullo ådagalagt de faror, hvilka dylika förlofningar medföra: närmast lockelse till synd och anledning att bedraga oerfarna flickor, och sedan tvister och invecklade rättegångar.

Med anledning af dessa missförhållanden och besjälad af önskan att till aflägsnande af nämnda

skador och faror införa några lättnader i lagen, gaf vår Helige Fader, påfven Pius X, i sin omsorg för alla kyrkor, konciliekongregationen i uppdrag att befatta sig med denna angelägenhet och inkomma med lämpliga förslag.

Han infordrade dessutom ett utlåtande af komitén för den kanoniska rättens kodifikation och af de kardinaler, hvilka särskildt blifvit betrodda med utarbetande af denna lagbok. Af dessa senare, liksom äfven af konciliekongregationen, höllos för detta ändamål upprepade rådsläpningar. Sedan nu den Helige Fadern mottagit allas yttranden, gaf han konciliekongregationen i uppdrag att utfärda ett dekret, innehållande de lagar, som han på grund af säker kunskap och mogen öfverläggning godkänt, lagar, genom hvilka förlofnings- och giftermålsformerna för framtiden ordnas samt lättnad, trygghet och ordning för förlofnings och äktenskaps ingående skapas.

För att verkställa detta apostoliska uppdrag stadgar och förordnar konciliekongregationen med förevarande skrifvelse såsom följer.

Om förlofning.

I. Förlofning har endast då laga kraft och kyrkorättslig verkan, då den ingåtts förmedelst skriftlig handling, undertecknad såväl af parterna som af ortens kyrkoherde eller biskop, eller åtminstone af tvenne vittnen.

Kunna båda, som vilja ingå förlofning, eller kan en af dem icke skriva, bör denna omständighet antecknas i den skriftliga handlingen, och i detta fall skall ytterligare ett vittne tillkallas, som tillika med ortens kyrkoherde eller biskop eller också med förenämnda tvenne vittnen undertecknar handlingen.

II. Med »kyrkoherde» förstås här och i följande artiklar icke blott den rättmätige föreståndaren för en kanoniskt upprättad församling, utan i trakter, där det icke finnes kanoniskt upprättade församlingar, den präst, som i ett bestämt begränsadt distrikt är rättmätigt betrodd med själavården och kyrkoherden likställd, samt i missionsländer, där det ännu icke finnes fullständigt afdelade distrikt, hvarje präst, som af missionens öfverhufvud å hvilken som helst station är tillsatt till utöfvande af all själavård.

Om giftermål.

III. Endast de äktenskap äro giltiga, hvilka afslutas inför ortens kyrkoherde eller biskop, eller inför en präst, hvilken af endera af dessa därtill blifvit bemyndigad, samt inför åtminstone tvenne vittnen, jämlikt de regler, som gifvas i följande artiklar, och med de undantag, som stadgas i N:r VII och VIII.

IV. Ortens kyrkoherde och biskop »*assistera vid giftermål*»¹ giltigt

1. från och med den dag, då de tagit i besittning sin kyrkliga förläning eller tillträdt sitt ämbete, förutsatt att de ej genom offentligt dekret med namns nämnande blifvit exkommunicerade eller för viss tid från sitt ämbete afsatta; vidare

2. endast inom gränserna af sitt distrikt; men i detta assistera de giltigt icke blott vid sina underordnades giftermål, utan äfven vid giftermål

---

¹ Med det kyrkorättsliga uttrycket: »*assistera vid giftermål*» förstås hvad man i dagligt tal kallar »*viga*». »*Giltigt assistera*» betyder således: giltigt förrätta vigsel; »*lofligt assistera*»: förrätta vigsel, hvartill vigselförrättaren icke blott från rättslig, utan äfven från moralisk synpunkt är berättigad.

af sådana personer, som i kyrkligt afseende icke äro deras underlydande; slutligen

3. endast då de, inbjudna och ombedda, hvarken under inflytande af våld eller svår fruktan fråga efter och mottaga kontrahenternas samtycke.

V. Lofligt åter assistera de vid giftermål

1. om de med iakttagande af de respektiva kyrkorättsliga bestämmelserna lagligen förvissat sig om kontrahenternas lediga stånd, och dessutom

2. huruvida en af kontrahenterna har sin domicil på giftermålsorten eller åtminstone en månad vistats därstädes.

3. Fattas dessa förutsättningar, behöfva ortens kyrkoherde och biskop för att lofligt assistera vid äktenskaps ingående tillstånd från endera kontrahentens kyrkoherde eller biskop. Ett undantag äger rum i trängande nödfall, hvilket fritager från tillstånds inhämtande.

4. Angående personer utan hemvist vare det kyrkoherden, utom i nödfall, icke lofligt att assistera vid deras giftermål, förrän han inberättat saken till biskopen eller den af biskopen befullmäktigade prästen och erhållit tillstånd att assistera vid deras giftermål.

5. I hvarje fall gälle som regel, att äktenskapet skall ingås inför brudens kyrkoherde, såvida icke grundadt skäl för undantag därifrån föreligger.

VI. Ortens kyrkoherde och biskop kunna gifva annan viss och bestämd präst tillstånd att inom sitt distrikts gränser assistera vid giftermål.

För att giltigt och lofligt assistera, får emellertid fullmäktig icke öfverskrida gränserna af sin fullmakt, utan måste iakttaga de för ortens kyrkoherde och biskop i N:r IV och V förut stadgade regler.

VII. Vid öfverhängande lifsfara, när ortens kyrkoherde eller biskop eller annan af endera af dem bemyndigad präst icke kan erhållas, må, till samvetets lugnande och till eventuellt nödvändigt legitimerande af barn, äktenskap giltigt och lofligt afslutas inför hvilken präst som helst och tvenne vittnen.

VIII. Skulle någonstädes ortens kyrkoherde eller biskop eller af dem befullmäktigad präst, inför hvilken giftermål kunde äga rum, icke kunna erhållas, och detta sakernas tillstånd redan en månad fortvara, må äktenskap giltigt och lofligt ingås på så sätt, att brudparet inför tvenne vittnen förklarar sitt äktenskapliga samtycke.

IX. Är äktenskap afslutadt, skall kyrkoherden eller hans ställföreträdare utan dröjsmål i vigselboken införa makarnes och vittnenas namn, ort och dag för äktenskapets ingående jämte andra uppgifter i öfverensstämmelse med ritualieböckernas föreskrifter eller biskopens förordningar. Detta skall ske, äfven om en annan af honom eller af biskopen bemyndigad präst assisterat vid giftermålet.

2. Kyrkoherden skall dessutom i dopboken anteckna, att den beträffande mannen eller kvinnan den och den dagen gift sig i hans församling. Är någon af dem annorstädes döpt, inberätte den vigselberättigade kyrkoherden, antingen direkt eller genom den biskopliga kurian, det ingångna äktenskapet hos doportens kyrkoherde, på det att det må antecknas i dopboken.

3. Så ofta äktenskap ingås efter i N:r VII och VIII medgifven form, åligger i förra fallet prästen, i det senare vittnena gemensamt med kontrahenterna, att, så snart sig göra låter, ombesörja inregistrerande af äktenskapets afslutande i föreskrifna böcker.

X. Kyrkoherdar, som öfverträda dessa föreskrifter, skola allt efter förseelsens art och storlek af biskoparne bestraffas. Dessutom få de för en

vigselakt i strid mot föreskriften i N:r V, moment 2 och 3, icke tillägna sig något honorar, utan måste öfverlämna detsamma till kontrahenternas kyrkoherde.

XI. 1. Förestående lagar äro alla underkastade, hvilka äro döpta i katolska kyrkan, jämte dem, som från heresi eller schism öfvergått till henne (äfven om de förra eller senare åter affallit från henne), så ofta de sinsemellan ingå förlofning eller äktenskap.

2. För nämnda katoliker gälla dessa lagar äfven då de med icke-katoliker, vare sig döpta eller icke-döpta, ingå förlofning eller äktenskap, till och med när de fått dispens från äktenskaps-hindret, härrörande från konfessions- eller religionsolikhet, såvida icke för en särskild ort eller trakt af den Heliga Stolen annorlunda stadgats.

3. Icke-katoliker, döpta såväl som icke döpta, äro, när de sinsemellan ingå förbindelse, ingestädes förpliktade att iakttaga katolsk form för förlofning eller äktenskap.

Förevarande dekret är i och med dess öfversändande till stiftens biskopar att betrakta som lagligen kungjordt och promulgeradt. Det som i detsamma förordnas, skall öfverallt äga laga kraft

från och med påskdagen, vår Herre Jesu Kristi uppståndelsedag, 1908.

Under mellantiden skola alla biskopar sörja för, att detta dekret så snart som möjligt utgifves och offentliggöres samt att det i alla församlingskyrkor i deras stift förklaras, så att det af alla kan riktigt förstås.

Gällande i följd af specialuppdrag af vår Helige Fader, påfven Pius X, utan att någon som helst än så nämnvärd invändning kan göras gällande däremot.

Gifvet i Rom den 2 augusti år 1907.

✠ *VINCENTIUS,*
kardinalbiskop af Palestrina,
Prefekt.

C. DE LAI,
Sekreterare.

På grund af bestämmelsen i N:r II i förestående dekret, då distrikten i Vårt vikariat ännu icke äro fullständigt afdelade, förklara Vi härmed, för att hos de troende förebygga möjlig rätts-

osäkerhet angående giltigheten af deras framtida giftermål, alla för närvarande i vikariatet anställda präster berättigade att från och med påskdagen 1908 *öfverallt* inom Sverige *giltigt* assistera vid giftermål. För att *lofligt* assistera därvid böra de eventuelt inhämta tillstånd af distriktets kyrkoherde, såvida denne är närvarande på giftermålsorten.

Stockholm den 9 februari 1908.

 ALBERTUS,
*Biskop af Doliche, apost. vikarie
för Sverige.*

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400841041